

KOPONICSNÉ GYÖRKE Diána
egyetemi adjunktus
Kaposvári Egyetem Gazdaságtudományi Kar Kaposvár

senior lecturer
Kaposvár University Faculty of Economic Science
Kaposvár, Hungary
email: gyorke.diana@ke.hu

AZ EU 2021-2027-ES TÖBBÉVES PÉNZÜGYI
KERETÉNEK HATÁSA A VIDÉKFEJLESZTÉSRE

THE EFFECTS OF THE EU'S 2021-2027 MULTIANNUAL
FINANCIAL FRAMEWORK ON RURAL DEVELOPMENT

ABSTRACT

The adoption of the new multiannual financial framework for the period 2021-2027 is one of the most important questions in the EU nowadays. It always belongs to the most difficult and time-consuming decisions the member states have to make. Such a decision should represent several interest like the net contributor and net beneficiary states' aims, the willingness of the European Commission and the European Parliament to make the cooperation among the countries deeper and to extend the cooperation to new policy areas too. The EU's long term multiannual financial framework (MFF) influences and somehow defines the next years' yearly budget and the benefits the member states can receive from the common budget of the EU as well. The main spending numbers represents the importance of the different policy areas as the EU provides resources for the topics which will be in focus in the next seven years. The decision about the new MMF is more complicated than the earlier ones. As a result of the Brexit there will be a gap in the common budget. As at the beginning of the MFF negotiations the way and the exact date of the Brexit was not clear the whole process became less transparent and predictable. On the other hand, the EU planes to provide significantly more money to new priorities and goals like border security, competitiveness or foreign policy. It means that the two traditional beneficiary policy areas' (the CAP and the Cohesion spending) share should decrease within the common budget. This study examines the effects of this decrease on the CAP 2nd pillar, rural development.

Kulcsszavak: többéves pénzügyi keret, EU költségvetés, vidékfejlesztés, forráseloszlás, KAP

Keynotes: multiannual financial framework (MFF), EU budget, rural development, source allocation, CAP

1. Bevezetés

Az Európai Unió napjainkban az integráció következő időszakát leginkább meghatározó döntése előtt áll. El kell fogadnia a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretet. A többéves pénzügyi keret elfogadását mindig hosszas előkészületek és évekig húzódó tárgyalások és egyeztetések előzik meg. Ez nem meglepő, hiszen a tagállamoknak egyhangú döntést kell hozniuk arról, hogy mely célokra és szakpolitika területekre mennyi forrást szánnak az elkövetkezendő 5-7 évben. Ezzel meghatározzák egyrészt saját unión belüli nettó pénzügyi pozíciójukat, másrészt azokat a politikaterületeket, amelyeket az EU a következő időszakban kiemelten fog kezelni. Nem csoda hát, ha a tárgyalások során a közös költségvetés nettó befizető és nettó haszonélvező tagállamainak az érdeke szinte törvényszerűen ütközik egymással. A kiemelten kezelt politikaterületeken is különböző érdekei vannak a tagállamoknak, ez még inkább komplexsége teszi a kialakuló törésvonalakat és eltérő álláspontokat.

A 2021 és 2027 közötti pénzügyi keret-döntést több dolog bonyolítja. Egyrészt nemrég zárult le az integráció történetének egy negatív, ámde jelentős eseménye, a Brexit, azaz az Egyesült Királyság kilépése az Európai Unióból. Az Európai Bizottság 2018. május 2-án tette közzé javaslattervezetét a vizsgált pénzügyi keretről. Ebben az időpontban még sem a Brexit kimenetele, sem tényleges megvalósulásának módja vagy konkrét időpontja nem volt egyértelmű. A Brexittel keletkezett, a brit költségvetési hozzájárulások elmaradásából következő hiány hatással van a teljes költségvetésre, hiszen minden más változatlansága mellett ez a költségvetés kiadási oldalának csökkenését eredményezi. A pénzügyi keret tervezésének egyik első lépése tehát az kellett, hogy legyen, hogy eldöntsék, hogyan ellensúlyozzák a Brexitből adódó kiesést vagy esetleg felvállalják-e a kilépésből adódó nominális forráscsökkenést. A tagállamok és uniós intézmények helyzetét nehezítő másik tényező az, hogy régóta napirenden van az EU szerepvállalásának és legfontosabb szakpolitikáinak reformja. Világos, hogy amennyiben az eddig hagyományosan sok forrást felszívó szakpolitikákat (KAP, kohéziós támogatások) meg szeretnék reformálni, tőlük új, de az EU jelen és jövője szempontjából fontosnak ítélt politikai területekre forrásokat átcsoportosítani, akkor az nem talál támogatásra azok között az országok között, akik eddig a mezőgazdasági vagy regionális politika hagyományos haszonélvezői voltak. Jelenleg ennek a reformfolyamatnak a teszt-időszakát láthatjuk, hiszen az EU olyan területekre szeretne koncentrálni a jövőben hangsúlyosabb módon, mint a külpolitika, a határvédelem, a bevándorlásügy vagy a versenyképesség növelése. Ez a reform a számtalan érdekütközés miatt

nem lesz radikális vagy gyors, de első lépéseit nyomon követhetjük a pénzügyi keret tárgyalások során.

Jelen tanulmány kitér a vidékfejlesztésre, a napjaink folyamatainak bemutatása után a KAP II. pillérét elemzi. A közös agrárpolitika várhatóan nem kerülheti el a forráscsökkenést, viszont ennek mértéke még kérdéses a tanulmány írásának időpontjában. A nyitott kérdések sorát növeli, hogy vajon a végleges pénzügyi keret-döntés után az EU hogyan fog gazdálkodni a rendelkezésre álló pénzüsszeggel. Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy a költségvetési döntés csak a mozgásteret határozza meg, az egyes szakpolitikák tényleges megvalósulását külön-külön rendeletek fogják szabályozni. Az elemzés megkísérel kitérni Magyarországra is, mivel hazánkban az uniós források fontos szerepet játszanak a gazdaságban, meghatározó hatásuk van a gazdasági növekedésre. A beruházások szignifikáns része uniós (társ)finanszírozással valósul meg. Nem ritka eset, hogy károsan szoros módon függünk az EU-ból érkező forrásoktól. Nem elhanyagolható szempont tehát, hogy a vidékfejlesztés milyen jövő elé néz a 2021-2027-es időszakban.

2. A többéves pénzügyi keret – Meddig nyújtózkodhat az Unió?

Az Európai Unió egyedülálló nemzetközi szervezet, mert működésében a szupranacionális és kormányközi jegyek keverednek. Ez a kettőség erősen meghatározza költségvetésének jellegét is. Egy „átlagos” nemzetközi szervezet esetében csupán az igazgatással és a saját adminisztrációval kell számolni, míg az EU költségvetésének fő célja az uniós szakpolitikák finanszírozása, saját adminisztrációja kiadásainak maximum 5-6%-át teszi ki.

A jelenlegi költségvetési gyakorlat az integráció évtizedei alatt fokozatosan alakult ki, mire elnyerte mai struktúráját. 1977-ben a MacDougall-jelentés alakította ki a közös költségvetés alapelvei az alábbiak szerint:

- externalitás elve
- oszthatatlanság elve
- kohézió elve
- szubszidiaritás elve¹

Az integrációtörténet költségvetés szempontjából meghatározó következő két fontos mérföldköve Jacques Delors nevéhez fűződik. A nyolcvanas évek két nagy költségvetési reformcsomagja a Delors I és II reformcsomag 1988-ban és 1992-ben azt eredményezték, hogy kialakult az uniós költségvetés ma ismert struktúrája a GNI plafonnal, a jelenleg is érvényes bevételi kategóriákkal. De ezek a reformok határoztak a különböző alapok Strukturális Alapokba való összevonásáról és koordinált kezeléséről valamint a hosszabb időszakokhoz illeszkedő integráció szintű regionális fejlesztési célkitűzésekről is, tehát tulajdonképpen a mai kohéziós politika kialakulásához is nagyban hozzájárultak.

A téma szempontjából legfontosabb vívmány, hogy kialakult a hosszabb, általában öt-hét éves tervezési ciklusok rendszere. Ennek értelme, hogy középtávra

tudott, illetve tud ma is az EU tervezni. Ez hosszú távú pénzügyi stabilitást biztosít az éves költségvetések elfogadásához. Ezek a több éves tervek tartalmazzák a következő időszak fő kiadási kategóriáit, illetve ezek felső határát. Ez egyrészt meghatározza az egyes tagállamok nettó pénzügyi pozícióit, mivel az Unió éves költségvetésének igazodnia kell a pénzügyi keret számaihoz. Másrészt a keret magával hozza a legfontosabb politikák reformját, kiemelhet olyan területeket, melyek az integráció szempontjából a következő időszakban fontosak lehetnek, így ezekre több forrást lehet biztosítani. Más politikák esetleg veszíthetnek jelentőségükből, amennyiben ezt a biztosított források nagyságán és azok változásán mérjük le. A költségvetési döntés csak a mozgásteret határozza meg, az egyes szakpolitikák tényleges megvalósulását külön-külön rendeletek szabályozzák, így a pénzügyi döntés mindenképpen magával hozza az eljárási változásokat is.

A többéves kereteket korábban pénzügyi terveknek hívták és a Lisszaboni Szerződés intézményesítette őket, azaz emelte be az alapszerződésekbe. A hivatalos elnevezés 2009 óta tehát a többéves pénzügyi keret. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 312. cikke rendelkezik a többéves pénzügyi keretről. A rendelkezést értelmezve nem csoda, ha a többéves pénzügyi keret elfogadása az egyik legtöbb vitát kiváltó, hosszadalmas folyamat. A jogszabály nem rendelkezik a keret tényleges hosszáról, csupán annyit köt ki, hogy annak legalább öt évesnek kell lennie. A korábbi időszakok gyakorlatát követve (2000-2006, 2007-2013, 2014-2020) az EU-ban hétéves időszakokkal dolgoznak. A jelenlegi tervek is 2021-2027-ig szólnak. Ennél fontosabb azonban, hogy a többéves pénzügyi keret rendelet formájában jelenik meg, melyet különleges jogalkotási eljárás során fogadnak el. A két fő döntéshozó közül a z Európai Parlamentnek többségi döntést kell hoznia a tervezettel való egyetértésről, míg a Tanács ezt követően egyhangúan dönt.² A Parlament tehát nem élhet hivatalosan módosítási javaslatokkal, csak arra van joga, hogy elfogadja vagy elutasítsa a javaslatot. A realitás az, hogy számos informális egyeztetés előzi meg a döntést. A hosszadalmas döntési folyamat másik indoka a tanácsi egyhangúság követelménye. Ez azt jelenti, hogy minden tagállam maradéktalanul egyetért a hét éves tervezettel. Ugyan az „Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság az új pénzügyi keret elfogadására irányuló eljárás során mindvégig köteles minden szükséges intézkedést megtenni az elfogadás megkönnyítése érdekében”³, de nyilvánvaló, hogy a végül elfogadott többéves pénzügyi keret nem optimális, csupán egy jó kompromisszum minden ország számára.

3. A 2021-2027 többéves pénzügyi keretről szóló döntés sajátosságai – Készek vagyunk-e a költségvetés reformjára?

Az Európai Unió előtt álló jelenlegi döntés még a szokásosnál is komplexebb feladat elé állítja a tagállamokat és más döntéshozókat. A nehézségek egyik felét a Brexit, azaz az Egyesült Királyság Unióból való kilépése jelenti. Másrészt a korábbiaknál erősebben jelentkezik az igény a meglévő szakpolitikák reformjára, ami a

két hagyományos kiadási tételt, a KAP-ot és a kohéziós politikát érintené a legfájdalmasabban. Kezdjük a Brexittel!

A Brexit értelmezésekor a hatásokat legegyszerűbben a költségvetés oldaláról lehet megfogni, vagyis, hogy milyen anyagi vonzatai vannak a Brexitnek és ez hogyan érinti az egyes tagállamokat vagy egyes közös politikák jövőbeni költségvetését. A vizsgált összeg két részre osztható, a kilépési „számlára” (Brexit bill) és a Brexit által okozott tartós hiányra (Brexit gap) az uniós költségvetésben. A „számlának” egyszeri hatása van és azokat a kötelezettségvállalásokat tartalmazza, melyeket az Unió a Brexit előtt vállalt, és amelyeknek kifizetése a Brexit után esedékes (akár 2023-ig is elhúzódhat). Fontosabb kérdés a Brexit által a költségvetésből kieső bevételek kérdése, melyek tartósan fennmaradnak, és a brit kilépés után az EU-nak ezzel csökkentett összegű költségvetéssel kell együtt élnie. Darvas és Wolff 94 milliárd euróra teszi a hiányzó összeget a következő hét éves pénzügyi keretre⁴, ami 13 milliárd euró/év-es hiányt jelent. Pápai Gábor az Egyesült Királyság éves nettó költségvetési hozzájárulása alapján 9 milliárd eurót prognosztizált nem sokkal a Brexit bejelentése után.⁵ Az EU-nak tehát évi 10 milliárd euró körüli strukturális hiánnyal kell számolnia, amikor a következő pénzügyi időszak kiadásait tervezi. Ez az összeg az Egyesült Királyság évi átlagos 17,4 milliárd eurós költségvetési hozzájárulásának valamint az EU által a briteknek kifizetett 7,2 milliárd eurós támogatásainak a különbsége.⁶

Tekintve, hogy ez a 10 milliárd euró az átlagos éves uniós költségvetés 7%-a, a többéves pénzügyi keret tervezése során nem volt elhanyagolható a Brexitből eredő bizonytalanság. A Brexit népszavazás 2016. július 23-án volt. Tehát azóta tudták a döntéshozók, hogy az Egyesült Királyság el fogja hagyni az integrációt. Ami nem volt biztos szinte a 2020-as év elejéig, az a tényleges megvalósulás és a következmények. Theresa May brit kormányfő 2017 márciusában jelezte országa kilépési szándékát az Európai Unióból. Az Európai Unióról szóló szerződés 50. cikke értelmében a kilépés megállapodás hiányában a bejelentéstől számított két múlva történik meg, de ez a határidő a felek egyetértése alapján meghosszabbítható.⁷ Brexit első hivatalos határideje tehát 2019. március 29-e lett volna. Az EU által véglegesnek tekintett kilépési megállapodás első verziója 2018 decemberére készült el, ám a tényleges kilépés csupán 2020. január 1-én következett be egy egyéves átmeneti időszakkal. Összevetve a fentieket azzal, hogy az Európai Bizottság 2018. május 2-án hozta nyilvánosságra a következő többéves pénzügyi tervre vonatkozó javaslatait, nyilvánvaló, hogy a Brexit tárgyalások bizonytalansága nagyban meghatározta a pénzügyi keret tárgyalások nehézségeit. Cikkünk megírásának pillanatában (2020. március) még mindig nincs végleges döntés a 2021-2027-es hosszú távú költségvetésről.

A tárgyalások során a másik nagy nehézséget az jelenti, hogy az EU elkötelezett a hagyományos kiadási tételektől új prioritások felé fordulásra. Az elmúlt költségvetési időszakok tervezésekor időről időre mindig felmerült, hogy elérkeztünk az utolsó olyan időszakhoz, amikor az Unió bőkezűen osztogatja forrásait a két

legnagyobb szakpolitikára, azaz a közös agrárpolitikára és a kohéziós politikára, melyre a 2014-2020 közötti időszakban a teljes keret 38 illetve 34 százaléka jut. Úgy tűnik, a 2021-2027-es időszakkal mérföldkőhöz értünk, az Európai Bizottság javaslata minden eddiginél gyökeresebb reformokat vázolt fel. Napjaink kihívásaira válaszul kiemelt olyan, eddig kevésbé hangsúlyozott területeket, mint az éghajlat- és környezetvédelmi politika, a migráció, az EU külső fellépése, a versenyképesség erősítése az Európai Unión belül vagy az Európai szemeszterhez való hatékonyabb kapcsolódás.⁸ A GNI százalékában mérve olyan új kulcsterületek jelennek meg tehát, mint a Horizont 2020 program folytatása, az Erasmus+, a határvédelem, a biztonsági alap. Ezen kívül két új programot is javasoltak, ezek a Digitális Európa és a Védelmi alap.⁹ Javaslatokat dolgoztak ki a költségvetés hagyományos bevételi forrásainak változtatására, a meglévő saját források számlázási módjának változtatására és a brit visszatérítéshez kapcsolódó bonyolult visszatérítés-rendszer megszüntetésére. A kohéziós politika kifizetéseit az uniós jog tiszteletben tartásához kötnék.¹⁰

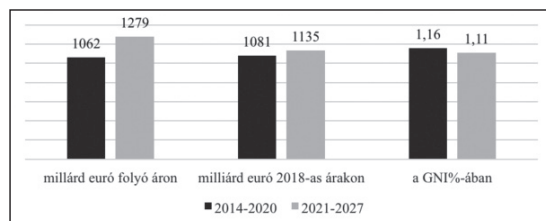
4. Az Európai Bizottság javaslata 2021-2027-re – Kinek, mire és mennyi jut?

Az első és legfontosabb kérdés, hogy mekkora a 2021-2027-es rendelkezésre álló keret. Amilyen egyszerű a kérdés, annyira nehéz rá válaszolni. A költségvetés nagyságát vizsgálhatjuk ugyanis egyrészt az Európai Unió GNI-jának százalékában, illetve abszolút összegekben is. A korábbi időszakokhoz való összehasonlítás történhet folyó áron, azaz nominálisan vagy reálértékben. A későbbiekben láthatjuk, hogy a kétfajta megközelítés mennyire eltérő eredményekre vezet. Az összehasonlítást nehezíti, hogy míg az előző időszakban 28-tagállama volt az EU-nak, bármekkora 2021-2027-es keretösszeget már csak 27 tagállam osztozik. A Brexit másik bizonytalansági tényezője, hogy az uniós GNI értéke az Egyesült Királyság kilépésével csökken, így maga a viszonyítási alap, azaz a bruttó nemzeti jövedelem nagysága is korrigálásra szorul. Egy másik, kevésbé hangsúlyozott, de ugyan olyan fontos változás, hogy az új időszakban az Európai Fejlesztési Alap is a költségvetési keret részévé válik, míg a korábbi időszakokban ezt külön kezelték. Ez a változás évi 5 milliárd eurót, azaz a hét éves keret szintjén a GNI 0,03%-át jelenti.¹¹ Az Európai Fejlesztési Alapot az új időszakra beszámítva és az előző időszakban a brit kifizetéseket figyelmen kívül hagyva az alábbi ábra jól szemlélteti a változásokat.

Amint az 1. ábrán láthatjuk, a fejezet elején feltett kérdésre három féle válasz is adható. Folyó áron a költségvetési keret jelentősen, több, mint 20%-kal növekedett. Ez a növekedés már nem olyan szembetűnő, ha 2018-as áron számolunk (5%). Az uniós GNI-hoz viszonyított változás pedig kis mértékben még csökkenést is mutat.

1. ábra: A javasolt 2021-2027-es pénzügyi keret összehasonlítása az előző időszakokkal

Figure 1: The proposed MMF for 2021-2027 compared to the previous one

Forrás: Jörg Haas – Eulalia Rubio – Pola Schneemelcher (2018): The MMF proposal: What's new, what's old, what's next? Policy Brief, Jacques Delors Institute, Berlin

Mire elég mindez? Ahogy az előző fejezetben már szó volt róla, az EU új politikaterületekre fókuszálja a figyelmét. A következő táblázatból (1. táblázat) jól látható a hangsúlyeltolódás a KAP és a kohéziós politika irányából a már ismeretű új területek felé.

1. táblázat: Az egyes kiadási kategóriákra jutó források változása a tervezett pénzügyi keretben a 2014-2020-es időszakhoz képest

Table 1: The change of the different spending categories' sources for the planned MFF compared with the 2014-2020 period

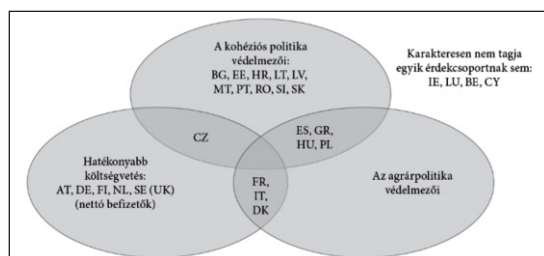
Kiadási kategória	Változás 2014-2020-hoz képest
Versenyképesség (kutatás, innováció, infrastruktúra)	+34%
Kohéziós kiadások	-7%
Közös Agrárpolitika	-15%
ebből közvetlen kifizetések (I. pillér)	-11%
Biztonság és belső politikák	+258%
Külpolitika	+80%
Adminisztráció	+10%

Forrás: Haas et al. (2018)

A költségvetési keret-döntés tehát egy sok ismeretlenes egyenlet, melyet minden tagállam saját nemzeti érdekeinek megfelelően próbál megoldani. Mivel a keret csak a mozgásteret szabja meg, a tényleges kiadásokat külön-külön elfogadott rendeletek fogják meghatározni, így a tagállamoknak racionális törekvése a minél magasabb küszöbszám elérése, mert így egy nagyobb összegből tud majd kisebb-nagyobb

arányban részesülni. Másrészt nagyon fontos szem előtt tartani, hogy a két hagyományos politikaterületnek juttatott források „biztos pénzt” jelentenek a tagországok számára, míg az uniós szintű programok esetén (ilyen például a Horizont Europe vagy bármely K+F vagy oktatási program stb.) a forráslehívás bizonytalan, hiszen itt minden tagállam egyenlő versenyfeltételekkel indul. Nem egyszerűsíthető le tehát a tagállamok csoportosítása arra, hogy vannak nettó befizetők és nettó haszonélvezők, azaz a befizetők mindig a költségek csökkentésében, míg a haszonélvezők a költségekben érdekeltek. Kengyel Ákos szemléletesen foglalja össze a jelenleg ismert tagállami álláspontokat, ahogy azt az alábbi ábrán is láthatjuk.

2. ábra: Tagállami érdekcsoportok a költségvetési vitákban
Figure 2: Interest groups of member states in the budgetary debates

Forrás: Kengyel Ákos (2019): Az Európai Unió költségvetésének jövője a 2021-2027-es többéves pénzügyi keret tükrében. In: Közgazdasági Szemle, LXVI évf. 2019. május 521-550. oldal

5. A KAP II. pillérének részesedése – Nyer vagy veszít a vidékfejlesztés?

Ahogy az előzőekben láthattuk, a közös agrárpolitika a többéves pénzügyi keret egyik neuralkikus pontja. A közös agrárpolitika az integráció kezdete óta kiemelt szereppel bír. Kezdetben az uniós költségvetés kiadási oldalának tetemes részét a mezőgazdasági támogatásokra fordították. Gyakorlatilag a regionális politika hetvenes évekbeli megjelenéséig uralta a kiadásokat. Az Agenda 2000 reformcsomag létrehozta a KAP II. pillérét, a vidékfejlesztést, mely a mezőgazdaság hármaskörét volt hivatott erősíteni: az agráriumnak nem csak termelési funkciója van, hanem a vidéki táj megőrző funkciója is. A vidékfejlesztés szerepe a későbbi agrárreformok során egyre jelentősebb lett, de mindig másodhegedűs maradt a KAP I. pillére, azaz a jövedelemtámogatások mellett.

A 2021-2027-es időszakban a KAP részesedése mindenképpen csökken a költségvetési kereten belül, de a csökkenésnek az agrárpolitika két pillére közötti megoszlása nem egyenletes. Nem meglepő, hogy a KAP eddigi haszonélvezői a kiadások reálértéken való fenntartásában érdekeltek, de az Európai Bizottság cél-

kitűzése csupán az első pillér nominális szinten tartása volt. Ez előrevetíti a KAP II. pillérének vesztes helyzetét.¹² Az alábbi táblázat azt mutatja be, hogyan csökken az első pillérre és a második pillérre, azaz az Európai Mezőgazdasági Garancia-alapra (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapra (EMVA) eső összeg a Bizottság tervezetében.

2. táblázat: KAP plafonok a többéves pénzügyi keretekben 2018-as árakon számolva

Table 2: CAP ceilings in the MFF constant 2018 prices

	EU27 2014-2020 (millió euró)	EU27 2021-2027 (millió euró)	Változás (%)
EMGA	286, 143	254 247	-11
EMVA	96 712	70 037	-28
KAP összesen	382 855	324 284	-15

Forrás: Matthews (2018)

A két pillér közül tehát a vidékfejlesztés szenved el a nagyobb forráscsökkenést, amely a tagállamok szempontjából nézve még súlyosabb is, hiszen a második pillérben a kifizetéseket nem teljes egészében az uniós költségvetés állja, hanem a tagállamok társfinanszírozásával valósulnak meg a programok. A kialakult helyzeten az sem fog érdemben segíteni, hogy a Bizottság tervezetében lehetőséget teremt a pillérek közötti maximum 15%-os átcsoportosításra.¹³

Az nem kérdés, hogy Magyarország a KAP haszonélvezőjeként és nettó befizető orszákként rosszabb pozícióba kerül, mint a 2014-2020 közötti időszakban, de mivel a költségvetési keretről és a KAP következő hét éves működéséről még nincs végleges döntés, így a tényleges számok csupán becslülhetők. A tanulmány megírásának időpontjában a tagállamok kompromisszum késznek mutatkoznak, így elképzelhető, hogy a veszteség nem lesz annyira fájdalmas, mint azt az eredeti számok előrevetítették az elmúlt időszakban.

6. Összegzés

Az Európai Unió történetének izgalmas évtizedét zárja le, olyan évtizedet, mely soha nem látott kihívásokat tartogatott az integráció számára. Választ kellett találnia szinte megduplázódott számú tagállam számtalan, néha egymásnak is ellentmondó problémájára, kezelnie kellett a gazdasági válság utóhatásait. Az euró övezet jövőjének megkérdőjelezése vagy az euro szkepticizmus térnyerése mellett le kellett folytatnia történetének első kilépési tárgyalását, aminek eredményeképpen az Egyesült Királyság számos vargabetű után elhagyta az integrációt. Ebben a kihí-

vásokkal teli időszakban kerül sor a 2021-2027-es többéves pénzügyi keretről szóló döntésre. Tanulmányunkban bemutattuk ennek az amúgy sem könnyű tárgyalás-sorozatnak a nehezítő tényezőit. Az Európai Bizottság olyan új keret-tervezetet terjesztett elő, mely előfeltétele lehet a legfőbb szakpolitikák régóta tervezett reformjának. Ezeken felül is számos újdonságot tartalmazott, mint például a jogállamiság kritériumának előírása. A tanulmány kitért a költségvetés nagyságának változására és a költségvetési döntés különböző érdekcsoportjaira. Az elemzés végén közelebbről megvizsgálta a közös agrárpolitika helyzetét. A tanulmány megírásának körülményei, az, hogy egy még le nem zárt folyamatról van szó, arra predesztinálják a szerzőt, hogy ne tudjon végérvényes következtetéseket levonni. Ennek ellenére a változtatások irányba fontos tanulságokkal jár a tagállamok döntéshozói számára.

JEGYZETEK / NOTES

1. Horváth Zoltán (2011): Kézikönyv az Európai Unióról. HVG Orac Lap- és Könyvkiadó Kft. 253. oldal
2. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 312. cikk
3. Uo.
4. Darvas, Zsolt – Wolff, Guntram (2018): Rethinking the European Union's post-Brexit budget priorities. Policy Briefs 24758, Bruegel
5. Pápai Gábor (2017): The possible impacts of Brexit on the Common Agricultural Policy from an EU budget point of view. Proceedings of the 6th International Conference of Economic Sciences. Kaposvár University. 347.-354. o.
6. Haas, Jörg – Rubio, Eulalia (2017): Research for AGRI Committee – Possible impact of Brexit on the EU budget and, in particular, CAP funding. European Parliament, Policy Department for Structural and Cohesion Policies, Brussels
7. Az Európai Unióról szóló szerződés 50. cikk
8. European Commission (2019): Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council. Time to decide on the Union's financial framework for 2021-2027. Brussels, 9.10.2019 COM(2019) 456 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0456&qid=1585132460711&from=HU>
9. European Commission (2019): EU Budget for the future. A modern EU budget rising to future challenges. Brussels. https://ec.europa.eu/info/publications/eu-budget-future-modern-eu-budget-rising-future-challenges_en
10. Iain Begg (2018): Plus ça change...the Commission's budget proposal for 2021-27. ETUI Policy Brief, Brussels, ISSN 2031-8782 <https://www.etui.org/Publications2/Policy-Briefs/European-Economic-Employment-and-Social-Policy/Plus-ca-change-the-Commission-s-budget-proposals-for-2021-27>
11. Begg (2018)
12. Alan Matthews (2018): The CAP in the 2021-2027 MFF Negotiations. In:

Intereconomics Review of European Economic Policy. Volume 53, 2018 Number 6 306.-311. oldal

13. Matthews (2018)

FELHASZNÁLT IRODALOM / REFERENCES

- Begg, Ian (2018): Plus ça change...the Commission's budget proposal for 2021-27. ETUI Policy Brief, Brussels, ISSN 2031-8782 <https://www.etui.org/Publications2/Policy-Briefs/European-Economic-Employment-and-Social-Policy/Plus-ca-change-the-Commission-s-budget-proposals-for-2021-27>
- Darvas, Zsolt – Wolff, Guntram (2018): Rethinking the European Union's post-Brexit budget priorities. Policy Briefs 24758, Bruegel
- Haas, Jörg – Rubio, Eulalia (2017): Research for AGRI Committee – Possible impact of Brexit on the EU budget and, in particular, CAP funding. European Parliament, Policy Department for Structural and Cohesion Policies, Brussels
- Haas, Jörg – Rubio, Eulalia – Schneemelcher, Pola (2018): The MMF proposal: What's new, what's old, what's next? Policy Brief, Jacques Delors Institute, Berlin
- Horváth Zoltán (2011): Kézikönyv az Európai Unióról. HVG Orac Lap- és Könyvkiadó Kft. 253. oldal
- Kengyel Ákos (2019): Az Európai Unió költségvetésének jövője a 2021-2027-es többéves pénzügyi keret tükrében. In: Közgazdasági Szemle, LXVI évf. 2019. május 521-550. oldal
- Matthews, Alan (2018): The CAP in the 2021-2027 MFF Negotiations. In: Intereconomics Review of European Economic Policy. Volume 53, 2018 Number 6 306-311 oldal
- Pápai Gábor (2017): The possible impacts of Brexit on the Common Agricultural Policy from an EU budget point of view. Proceedings of the 6th International Conference of Economic Sciences. Kaposvár University. 347-354. o.
- European Commission (2019): Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council. Time to decide on the Union's financial framework for 2021-2027. Brussels, 9.10.2019 COM(2019) 456 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0456&qid=1585132460711&from=HU>
- European Commission (2019): EU Budget for the future. A modern EU budget rising to future challenges. Brussels. https://ec.europa.eu/info/publications/eu-budget-future-modern-eu-budget-rising-future-challenges_en
- Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 312. cikk
- Az Európai Unióról szóló szerződés 50. cikk